

Skúšobný poriadok pre skúšky intervencie s asistenciou so psom (canisterapia)

Občianske združenie : Vet Canis Team o.z.

Tento skúšobný poriadok spracovalo a schválilo registrované občianske združenie Vet Canis Team o.z.

Ako konzultanti sa na jeho tvorbe podieľali rozhodca, dlhoroční kynológovia, veterinár, canisterapeutické tímy.

Stredná odborná škola veterinárna, Námestie mladých poľnohospodárov 2, Košice - Barca, Schválené Vet Canis Team o.z. (2020).

I. Všeobecné ustanovenia

1. Všeobecné zásady

Účelom skúšok je preveriť vycvičenosť a spôsobilosť psov pre súčasný účel svojho pracovného zaradenia a použitia. Náročnosť týchto skúšok plne zodpovedá podmienkam a potrebám osôb so zdravotným handicapom a je zárukou, že pes, ktorý úspešne ukončí danú skúšku, posúdenú nezávislými odborníkmi (posudzovateľmi), bude platným pomocníkom v ich živote. Obsah skúšobného poriadku je pre všetkých účastníkov záväzný.

2. Skúškové obdobie

Skúšky možno organizovať celoročne, v pracovné dni i cez víkendy.

3. Organizácia skúšok

a) Usporiadateľ

Usporiadateľom skúšok je registrované občianske združenie Vet Canis Team o.z.. Pri organizovaní skúšok je usporiadateľ povinný postupovať presne v súlade s ustanoveniami Zákona na ochranu zvierat proti týraniu v platnom znení.

b) Vedúci skúšok

Vedúci skúšok je zodpovedný za organizáciu skúšok. Musí zabezpečiť nerušený priebeh akcie a po celú jej dobu byť k dispozícii rozhodcovi. Vedúci skúšok nesmie predvádzať na akcii žiadneho psa, ani plniť iné funkcie. Musí vybrať vhodné objekty pre daný druh skúšky, potrebný počet odborne spôsobilých pomocníkov, príslušné pomôcky a zabezpečiť všetky písomné doklady skúšok. Najmenej päť dní pred konaním akcie musí oznámiť rozhodcovi miesto a začiatok akcie, popis príchodu na akciu, druhy skúšok a počet účastníkov.

Skúšky môžu posudzovať len rozhodcovia delegovaní zapísaným registrovaným občianskym združením Vet Canis Team o.z. Rozhodca nesmie svojím chovaním prácu psov narušovať či ovplyvňovať, zodpovedá za presné dodržiavanie ustanovenia skúšobného poriadku, je oprávnený skúšku ukončiť, ak nie je dodržiavaný skúšobný poriadok alebo ak nie sú dodržiavané pokyny rozhodcu. V takomto prípade podá písomne rozhodca správu delegujúcemu orgánu. Rozhodnutie rozhodcu je konečné a nenapadnuteľné.

d) Pomocník

Vedúci skúšok zabezpečí najmenej štyroch pomocníkov, ktorý simulujú správanie sa klientov a ich kontakt so psom.

e) Účastník skúšok

Pri skúškach môže viesť psa alebo suku (ďalej len pes) iba psovod, ktorý je starší ako 18 rokov (mladší so súhlasom rodičov), ktorý pozná ustanovenia skúšobného poriadku a je schopný psa zvládnuť. V jeden deň smie psovod nastúpiť iba na jednu akciu, a to maximálne s dvoma psami.

f) Účasť na skúškach

Skúšok sa môžu zúčastniť len psy zdravé, telesne schopné plniť kritériá skúšky, bez ohľadu na preukázaný pôvod, spĺňajúce minimálny vek pre daný druh skúšky s čitateľným a preukázateľným označením, buď tetovaním alebo čipom. Rozhodca môže posúdiť v jeden deň iba jednu akciu. Zo skúšok sú vylúčení psi chorí, zranení, suky v druhej polovici gravidity, suky dojčiace a suky do jedného mesiaca po pôrode.

Upozornenie: Na skúšky môžu nastúpiť honcujúce suky za podmienky, že ich preskúšavanie nenaruší priebeh skúšok.

4) **Minimálny vek psa**

Minimálna veková hranica u psov malých plemien do 45 cm kohútikovej výšky je 15 mesiacov. Minimálna veková hranica u psov vyšších 45 cm kohútikovej výšky je 18 mesiacov.

5) **Výstroj psov, cvičebné priestory a pomôcky**

a) výstroj psov

Podľa časti skúšky psovod používa: obojok, vôdzku, špeciálny postroj. Používanie ostnatých a elektronických obojkov je zakázané. Pes nesmie mať v priebehu skúšok náhubok.

b) cvičebné priestory.

Psovod so psom sa pohybuje v priestoroch školy (trieda, aula, klinická miestnosť, priestor so spoločenskými zvieratami a vonkajšie priestory s hospodárskymi zvieratami).

c) pomôcky,

Podľa druhu skúšky (napr. slepecká palica, invalidný vozík, barle, edukačný materiál).

II. Práva a povinnosti

1) Práva účastníka skúšky

- a) prihlásiť sa ku skúškam a zúčastniť sa ich,
- b) obdržať potrebné informácie a pokyny týkajúce sa organizácie skúšok a vykonávaní cvikov,
- c) obdržať v priebehu či závere akcie ústne zdôvodnenie bodových strát a celkové hodnotenie výkonu,
- d) podať protest do 20 minút po obdržaní protokolu o skúške psa.

2) Povinnosti účastníka skúšky

- a) poznať skúšobný poriadok a riadiť sa jeho ustanoveniami,
- b) dodržať stanovený termín prihlášky a zaplatiť štartovné a to aj v prípade, že sa k akcii nedostaví. Ak nemôže sa z akéhokoľvek dôvodu dostať, musí toto neodkladne oznámiť vedúcemu akcie.
- c) plniť po celú dobu akcie pokyny rozhodcu, vedúceho akcie alebo usporiadateľa,
- d) zúčastniť sa odborných prednášok, ktoré sú súčasťou skúšky,
- f) v priebehu celej akcie zodpovedať za škody spôsobené psom či spôsobené na psovi, ktorého vedie,
- g) dodržiavať pravidlá veterinárnej ochrany platiace v mieste konania akcie a zákon na ochranu zvierat,
- h) vystupovať slušne po celú dobu akcie,
- i) včas oznámiť usporiadateľovi honcovanie suky.

3) **Práva usporiadateľa**

- a) plánovať skúšky a delegovať rozhodcov,
- b) stanoviť výšku štartovného,
- c) žiadať od psovoda štartovné aj v prípade, že sa na akciu nedostavil,
- d) v odôvodnených prípadoch odvolať konanie skúšok,
- e) stanoviť náhradný termín v prípade, keď sa rozhodca k akcii nedostavil.

4) **Povinnosti usporiadateľa**

- a) zabezpečiť včasné plánovanie akcie a delegáciu rozhodcu / ov,
- b) určiť vedúceho akcie a pomocníkov,
- c) oznámiť najmenej 14 dní vopred delegovaným rozhodcom bližšie podrobnosti o akcii. O týchto skutočnostiach informovať včas aj psovodov,
- d) uhradiť delegovaným rozhodcom, prednášajúcim, prípadne aj určeným pomocníkom náležitosti podľa dohody (posudzovanie, stravné, cestovné) a to aj v prípade, keď došlo k odvolaniu akcie z dôvodov klimatických, veterinárnych opatrení, z vyššej moci, nedostatočného zabezpečenia akcie a nedisciplinovanosti psovodov,
- e) oznámiť prípadné zrušenie akcie všetkým účastníkom a rozhodcom.

5) **Práva vedúceho skúšky**

- a) zastupovať v celom priebehu akcie usporiadateľa,
- b) skontrolovať prihlášky psovodov a v odôvodnených prípadoch aj odmietnuť.

6) **Povinnosti vedúceho skúšky**

- a) poznať skúšobný poriadok a riadiť sa jeho ustanoveniami,
- b) dbať na to, aby všetci účastníci akcie dodržiavali ustanovenia skúšobného poriadku,
- c) sprostredkovať styk rozhodcu s pomocníkmi, psovodmi, asistentmi,
- d) vedúci skúšok je zodpovedný za organizáciu skúšok,
- e) musí zabezpečiť nerušený priebeh akcie a po celú jej dobu byť k dispozícii rozhodcovi,
- f) vedúci skúšok nesmie predvádzať na akcii žiadneho psa, ani plniť iné funkcie. Musí zabezpečiť oznámenie o konaní akcie, výber vhodných priestorov pre daný druh skúšky, potrebný počet odborne spôsobilých pomocníkov, príslušné pomôcky a zabezpečiť všetky písomné doklady skúšok. Najmenej päť dní pred konaním akcie musí oznámiť rozhodcovi miesto a začiatok akcie, popis príchodu na akciu, druhy skúšok a počet účastníkov.

- g) zabezpečiť zdravotnú službu a zodpovednú osobu v zmysle ustanovenia Zákona č. 115/1995 Zb. na ochranu zvierat proti týranu,
- h) vymedziť psovodom a divákom miesto pre sledovanie akcie a zhromaždisko psovodov,
- i) v odôvodnených prípadoch vylúčiť alebo odvolať psovoda, pomocníka, prípadne diváka z akcie. Odôvodnenými prípadmi je najmä porušenie Zákona č. 115/1995 Zb. na ochranu zvierat proti týranu, používanie nedovolených pomôcok voči všetkým zúčastneným zvieratám, požívanie alkoholických nápojov či omamných látok v priebehu akcie jej účastníkmi, úmyselné a neprimerané narušovanie výkonov psa,
- j) zaistiť bezpečnosť priebehu akcie tak, aby nedošlo ku škodám na zdraví alebo majetku účastníkov akcie alebo tretích osôb,
- k) zabezpečiť prezenciu psovodov,
- l) vyžadovať odovzdanie výkonnostných a očkovacích preukazov,
- m) nezasahovať do odbornej činnosti rozhodcu, riadiť prácu pomocníkov, prípadne asistentov podľa pokynov rozhodcu,
- n) nerozširovať účastníkom údaje, ktoré vzhľadom k regulárnosti akcie nemajú poznať,
- p) zabezpečiť pre rozhodcu, príp. pomocníkmi vhodný priestor na vykonávanie administratívnych úkonov v priebehu akcie,
- q) podpísať výsledkovú listinu, výkonnostný preukaz a potvrdenie o vykonanej skúške.

7) **Práva pomocníka**

- a) obdržať včas a úplné inštrukcie na vykonávanie určených úloh,
- b) žiadať úhradu náležitostí podľa dohody.

8) **Povinnosti pomocníka**

- a) poznať skúšobný poriadok a riadiť sa jeho ustanoveniami,
- b) dostaviť sa včas na akciu, byť k dispozícii vedúcemu akcie a plniť presne úlohy, ktoré dostane od vedúceho akcie alebo rozhodcu,
- c) neoznamovať účastníkom akcie údaje, ktoré vzhľadom k regulárnosti akcie nemajú poznať,
- d) byť disciplinovaný pri rokovaní s rozhodcami, vedúcim akcie, psovodmi, asistentmi a s ostatnými účastníkmi akcie.

9) **Práva rozhodcu**

- a) odmietnuť posudzovanie, ak priestory, príp. pomocníci a cvičebné pomôcky nezodpovedajú požiadavkám danej skúšky a ani po upozornení rozhodcu nedošlo k náprave,

- b) prerušiť alebo nezačať akciu v závažných prípadoch klimatických zmien, nedisciplinovanosti účastníkov testov alebo narušenia bezpečnosti akcie,
- c) odmietnuť zapísať skúšku v prípade, keď došlo k hrubému narušeniu disciplíny a zároveň odmietnutie zdôvodniť v správe,
- d) žiadať o opakovanie cviku, ak to považuje za potrebné pre posudok,
- e) neposudzovať ďalej psovoda a psa, ktorý priamo ohrozí zdravie či život psovoda, pomocníkov, asistenta alebo verejnosti, pes je voči psovodovi výrazne bojzlivý,
- f) stanoviť po dohode s vedúcim akcie jej harmonogram, t.j. poradie posudzovaní jednotlivých cvikov,
- g) v prípade dosiahnutia menej ako 70% bodov (56 b) v základnej poslušnosti psa, nepripustiť ho k špeciálnym cvikom,
- h) podpisovať čestné uznanie, certifikáty a diplomy,
- i) žiadať od usporiadateľa úhradu nákladov podľa dohody a to aj v prípade, že akcia nebola zahájená alebo dokončená z dôvodu nedisciplinovanosti usporiadateľa či účastníkov, klimatických podmienok, narušenie bezpečnosti, nedostatočného priestorového či materiálového vybavenia, nezabezpečenie vhodných pomocníkov alebo, keď rozhodca nedostal včas vyrozumie o nekonaní akcie.

10) Povinnosti rozhodcu

- a) osloviť včas usporiadateľa o zmenách kontaktných údajov či zdravotného stavu,
- b) dodržiavať ustanovenia skúšobného poriadku a metodiku posudzovania,
- c) dostaviť sa včas na miesto konania akcie,
- d) v prípade dohody s vedúcim akcie o preloženie akcie, ohlásiť toto okamžite usporiadateľovi,
- e) prevziať od vedúceho akcie všetky potrebné dokladové náležitosti,
- f) skontrolovať správnosť a úplnosť dokumentácie. Presvedčiť sa o totožnosti psa kontrolou čísla čipu a o splnení podmienok účasti psovodov a psov na akciu,
- g) skontrolovať po dohode s vedúcim akcie pred jej začatím vhodnosť priestorov, pomôcok a spôsobilosť pomocníkov,
- h) pri začatí akcie informovať jej účastníkov o harmonograme,
- i) po vykonanom nástupe účastníkov nepripustiť nacvičovanie cvikov v cvičebných priestoroch,
- k) pri ukončení akcie vyhodnotiť verejne jej priebeh, vziať na vedomie príp. protest a tento ihneď riešiť, ak nebol už riešený v priebehu akcie,
- l) nepripustiť na akciu či vylúčiť z akcie psovodov, ktorí porušili ustanovenia skúšobného poriadku,

m) zapísať výsledky a hodnotenie:

- 1) bez ohľadu na výsledok skúšky do výsledkovej listiny,
- 2) do protokolu o vykonanej skúške,
- 3) do výkonnostnej knižky alebo do príslušnej kolónky preukazu pôvodu psa.

III. Skúška pre výkon intervencií s asistenciou psa

Zmyslom tejto skúšky je hlavne preverenie vroděných povahových vlastností psa, pevnosti jeho nervov, usporiadanosti a ovládateľnosti psa, aj preverenie psovoda pre praktický výkon intervencií s asistenciou psa. Pes, ktorý úspešne absolvuje túto skúšku tak preukáže, že má vlohy byť nápomocný pri aktivitách so zvieratami AAA, vzdelávaní pomocou zvierat AAE, terapii so zvieratami AAT a krízovej intervencii AAC.

Pes musí byť veľmi priateľský, mať potešenie z kontaktu s ľuďmi, vyrovnaný, dôverčivý, ovládateľný, trpezlivý. Neprípustný je aj najmenší náznak agresivity, nervozity, bojzlivosti či nedôvery psa. Akýkoľvek náznak agresivity psa je dôvodom k okamžitému odvolaniu psa zo skúšky.

Účelom skúšky je navodiť čo najreálnejšie podmienky pre využitie canisterapeutického psa v praxi. Pretože canisterapeutický tím tvoria psovod a jeho pes, musí byť na skúške posudzované aj správanie, vystupovanie a komunikačné schopnosti psovoda.

Pre úspešné absolvovanie skúšky je nutné splnenie najmenej 70% bodového limitu v poslušnosti, špeciálnych cvikoch a vlastnej práci.

Psovod musí dosiahnuť v deň konania skúšky najmenej 18 rokov (od 16 rokov so súhlasom rodičov), musí poznať ustanovenia skúšobného poriadku a byť schopný psa zvládnuť. Súčasťou skúšky je prítomnosť na odborných prednáškach organizovaných pred skúškou Vet Canis Team o.z. V prípade, že psovod už raz absolvoval skúšky pre intervencie s asistenciou psov prednášky absolvovať nemusí.

IV. Metodika vykonávania cvikov

Povely pre jednotlivé cviky poslušnosti určuje skúšobný poriadok a psovod je povinný ich používať. Povely pre činnosť psa rozdeľujeme na povely zvukové a posunkové. Povely dáva psovod na pokyn rozhodcu, ak skúšobný poriadok neurčuje inak. Opakovanie povelu, okrem cvikov, kde to skúšobný poriadok výslovne povoľuje, znižuje prípadne anuluje bodové hodnotenie. Za opakovanie povelu sa tiež považuje zotrvanie psovoda v polohe povelu alebo iné pôsobenie na psa s cieľom o vykonanie povelu. Chválenie psa, pokiaľ skúšobný poriadok neurčuje inak, je povolené po ukončení cviku. Povzbudzovanie psa v špeciálnych cvikoch je povolené.

K anulácii cviku dochádza po vyhodnotení danej situácie rozhodcom (v súčte chýb, agresivity psa a prílišnej bojzlivosti). K okamžitému odvolaniu psa zo skúšky dôjde, ak prejaví pes agresivitu, bojzlivosť, je neovládateľný.

V. Priebeh skúšky

A) POSLUŠNOSŤ

NÁZOV CVIKU	POVEL ZVUKOVÝ	POVEL POSUNKOVÝ	BODY (max.10)
Privolanie psa - s predsadnutím pred psovoda alebo s pripojením k nohe	Voľno – Ku mne (povolená píšťalka)	Zatlieskanie, ponechanie oboch rúk pred telom psovoda, dlaňami ku psovi. Ľahký úder rukou na stehno.	
Ovládateľnosť za pohybu, s vôdzkou a bez vôdzky	K nohe	Ľahký úder rukou na stehno.	
Ovládateľnosť na vôdzke za pokoja – na mieste / vpravo bok, vľavo bok, čelom vzad /	K nohe	Ľahký úder rukou na stehno.	
Polohy psa na mieste vedľa psovoda	Ľahni	Mávnutie ľavou alebo pravou rukou nad hlavou a trupom psa, z predu dozadu alebo dozadu dopredu smerom k zemi.	
	Sadni	Ľahký úder rukou na stehno.	
	Vstaň	Mierne pokrčenie v kolenách, mávnutie rukou od nosa psa smerom dopredu.	
Aport	Aport, prines, pusť, daj	Ukázanie rukou v smere predmetu, zatlieskanie, natiahnutie.	
Odloženie	Ľahni - zostaň	Mierne priloženie pravej alebo ľavej ruky pred nos psa.	
Spolu bodov (max. 80)			

1. Privolanie psa - privolanie psa za rušivých vplyvov bežnej prevádzky.

Cieľom cviku je, aby pes na povel psovoda zanechal doterajšej činnosti a okamžite pribehol na zavolanie. Podľa voľby psovoda pes pribieha buď na povel "ku mne" a sadá pred psovoda, alebo na povel "k nohe" sa pes zarádi k nohe psovoda. Spôsob privolania oznamuje psovod rozhodcovi pred začatím zručnosti. Ak psovod vykonáva privolanie s predsadnutím pred seba (privolanie "ku mne"), potom po pauze min. 3 sekundy psa buď pripne na vôdzku a dá povel pre priradenie vedľa neho (k nohe, k vozíku), alebo dá psovi povel pre priradenie a potom psa pripne na vôdzku (presne podľa možností, potrieb a schopností daného užívateľa).

2. Ovládateľnosť psa za pohybu

Cieľom cviku je, aby pes nasledoval psovoda pri chôdzi u nohy. Obrat "čelom vzad" možno vykonávať na pravú aj ľavú stranu. Pri zastavení pes na povel sadá k nohe psovoda.

3. Ovládateľnosť na vôdzke za pokoja - na mieste

Cieľom cviku je, aby pes dokázal nasledovať psovoda pri obratoch a zmene smeru za pokoja - na mieste. Obrat "čelom vzad" možno vykonávať na pravú aj ľavú stranu, po každom obrate je pes v základnej polohe - v sede.

4. Polohy psa v pokoji vedľa psovoda alebo pred psovodom

Cieľom cviku je možnosť psovoda povelom usmerniť psa do polohy sadni, ľahni a vstaň.

5. Aport.

Cieľom cviku je, aby pes podal psovodovi odhodený predmet dennej potreby. Predmetom pre aportovanie môže byť akýkoľvek predmet dennej potreby. Aport schváli rozhodca. Pes musí predmet najkratšou cestou priniesť a podať psovodovi do ruky. Nepredsadnutie psa nie je považované za chybu.

Pes musí pri odhodení aportu sedieť pokojne pri nohe psovoda, pre aport vybieha až na povel psovoda, (ktorý dostáva pre vyslanie psa povel od rozhodcu), rýchlo a najkratšou cestou aport psovodovi prinesie do rúk. Pes sa nesmie s aportom hrať. Na povel rozhodcu psovod psovi aport odoberie a na ďalší povel rozhodcu usmerní svojho psa k nohe. Na povel rozhodcu pripne psa na vôdzku.

6. Ponechanie psa na mieste - dlhodobé odloženie.

Účelom cviku je, aby psovod mohol ponechať psa na určenom mieste po určitú dobu, bez toho, aby pes miesto opustil. Pes po dobu odloženia nemá vstávať, sadieť si, váľať sa, štekáť, alebo popoliezť. Umiestnenie psovoda od psa je cca 15 až 20 krokov, doba odloženia je minimálne 3 minút

Hodnotenie poslušnosti: chyby psov možno rozdeliť ako drobné, stredné, hrubé a anulujúce.

Medzi drobné chyby (strata 1 - 2 body) možno počítať pomalé vykonávanie cvikov, nepresné zaradovanie psa pred alebo vedľa psovoda, mierne prekusovanie predmetov pri aportovaní, šikmé vykonávanie cvikov, nepredsadnutie psa pri privolaní s predsadnutím, prevedenie cviku na druhý povel, neusadnutie pri zaradení k nohe, zmena polohy pri dlhodobom odložení.

Do stredných chýb (strata 3 - 5 bodov) radíme: prevedenie cviku až na tretí povel, mierne naskakovanie na psovoda, váľanie sa psa na chrbte, nezaradenie psa s predsadnutím k nohe, prekusovanie aportovaných predmetov, hranie sa s aportom, opakovaný povel k zotrvaní psa pri dlhodobom odložení, mierna fyzická pomoc zo strany psovoda.

Medzi hrubé chyby (strata 6 - 9 bodov) patria: výrazné naskakovanie na psovoda, náznak bojovosti psa pri predvádzaní cvikov, vzdialenie sa psa z dlhodobého odloženia.

K anulácii dochádza buď v súčte chýb, alebo pri nesplnení cviku. Ak v priebehu celej skúšky pes pri vzdialení sa od psovoda nepríde na tretí povel na privolanie, je zo skúšky ihneď odvolaný.

B) ŠPECIÁLNE CVIKY

Za každý bod špeciálnych cvikov môže pes so psovodom získať 10 bodov. Spolu 90 bodov. Pre úspešné absolvovanie skúšky musia získať minimálne 70% to je 63 bodov.

1. Stretnutie s rozhodcom a odvedenie psa pomocníkom

Psovod sa zoznámi s rozhodcom a podajú si ruky. Ďalej nasleduje predstavenie psa a kontakt – pohladenie, prípadne potľapkanie. Pes sa musí dať odvieť cudzou osobou do inej miestnosti. Hodnotí sa reakcia psa na stretnutie s cudzím človekom. Nesmie byť agresívny a prehnane bojzlivý.

2. Bežná manipulácia so psom, simulácia veterinárnej prehliadky a reakcia na pachy.

Psovod so psom prejde miestnosťou s dezinfekčnými prostriedkami a zároveň dôjde ku kontaktu s asistentom oblečeným v bielom plášti. Pomocník vyloží psa na vyšetrovačí stôl. Rozhodca prehmatá psa po celom tele, skontroluje chrup, uši, u psa semenníky, skontroluje srst', tetovanie alebo čip. Pes nesmie negatívne reagovať na pachy, dezinfekčné prostriedky, s ktorými sa môže stretnúť pri svojom praktickom využití. Taktiež nesmie reagovať na obvyklé ošatenie zdravotníckeho personálu napr. plášť - nesmie si ho spájať napr. s návštevou veterinárneho lekára, čo nemusí byť každému psovi príjemné.

3. Reakcia psa na osoby simulujúce rôzne druhy zdravotného handicapu.

Psovod so psom príde k asistentovi na invalidnom vozíku, asistent si psa pohladí, pes môže prednými labkami vyskočiť na nohy klienta, menší pes môže sedieť klientovi na kolenách pokiaľ mu to nevadí. Po celú dobu psovod s klientom komunikuje. Ďalej psovod so psom ide určený úsek s klientom. Pes je po celý čas pri ľavej nohe psovoda a súčasne pri vozíku - psa vedie buď psovod alebo klient. Ku psovi prichádza pomocník s barlami. Simuluje zahnanie sa barlou na psa a spadnutie barly. K tomuto cviku patrí tiež podávanie maškrtky a nevšímavosť položenej potravy v blízkosti invalidného vozíka. Hodnotí sa ochota psa naviazať kontakt s klientom, spolupráca psovoda so psom, komunikácia psovoda. Ďalej sa tiež hodnotí reakcia psa na invalidný vozík a barle. Pes sa nesmie báť. Hodnotenie podávanie maškrtky - pes musí brať maškrtu opatrne. Nesmie klienta poraniť zubami. Hodnotenie nevšímavosti položenej potravy - pes nesmie ťahať psovoda k odloženej potrave.

4. Správanie sa psa v skupine osôb s reakciou na hladenie, hluk a rušivé predmety.

Skupina figurantov (detí a dospelých) spolu sedia v kruhu na stoličkách. Psovod prichádza so psom bez vŕdzky a obojku (prípustný je postroj) k skupine osôb a nechá psa,

aby sa zoznámil a privítal s osobami v skupine a to položením hlavy na stehno figuranta samostatne, alebo na povel psovoda. V prípade malého plemena psa je prípustné, ak si pes sadne k figurantovi. Figurant má možnosť sa so psom privítať a pohladkať ho. Hodnotí sa záujem psa o kontakt s figurantom.

Skupina figurantov spolu stoja v kruhu a hlasno sa rozprávajú, poprípade sa hádajú, spievajú. Psovod prichádza k skupine so psom bez vôdzky a obojku (prípustný je postroj), jeden z asistentov drží dáždňik a roztvorí ho proti prichádzajúcemu. Hodnotí sa reakcia psa na roztvorenie dáždňika. Asistent naznačí útok kopnutia nohou, palicou, barlou, rukou. Hodnotí sa bojzivosť, agresivita. K zníženiu známky dochádza vtedy, keď pes prejaví extrémnu bojzivosť s nadväznosťou na útek. K vylúčeniu dochádza vtedy, keď pes nie je schopný vykonávať ďalšie cviky.

Psovod prichádza do vnútorného kruhu skupiny, kde so psom začne vykonávať cvičenie s figurantmi (interaktívne hry, zdobenie, česanie), figuranti postupne začnú psa hladkať, pričom sa hlasno rozprávajú. Asistent stojaci kúsok ďalej, pustí tašku s plechovkami na zem. Psovod vyše psa mimo kruhu skupiny na vopred určené miesto, kde si pes ľahne a z diaľky sleduje činnosť psovoda, alebo odpočíva. Hodnotí sa reakcia na hluk a rušivý predmet, schopnosť psa pracovať v skupine osôb, komunikácia s nimi, schopnosť na povel psovoda ukončiť hru a odísť na miesto určené psovodom. K zníženiu známky dochádza vtedy, keď pes prejaví extrémnu bojzivosť s nadväznosťou na útek, neuposlušnosť povelu na miesto, neukončenie na povel hry. K vylúčeniu dochádza vtedy, keď pes nie je schopný vykonávať ďalšie cviky.

5. Privolanie za sťažených podmienok.

Jeden z asistentov vyprovokuje psa k hre a rozšantí ho. Hrajúceho sa psa má psovod za úlohu privolať a upokojiť za použitia akýkoľvek pomôcok v čase 25 sekúnd. Hodnotí sa schopnosť psovoda psa upokojiť.

6. Pohyb psa v neznámom prostredí.

Vykonáva sa chôdza po rôznom povrchu, po schodoch a v stiesnenom priestore. Pes ide bez vôdzky, alebo voľne na vôdzke, podľa zväženia psovoda. Hodnotí sa ochota psa nasledovať psovoda a bojzivosť.

7. Reakcia na kontakt s inými zvieratami.

Psovod so psom sa prejdú po miestnosti, kde budú v klietkach kožušinové zvieratá (králik, morča, škrečok, potkan). Nasleduje stretnutie s inými psami. Psovod môže mať psa bez vôdzky, alebo voľne na vôdzke. Pes nesmie zaútočiť na iného psa a iné zviera, nesmie mať snahu inému zvieraťu ublížiť. Psovod ho musí vedieť odvolať od iných zvierat a psov.

8. Ochota psa spolupracovať s cudzími osobami

Pomocník zavolá psa, ponúkne mu aport (hračka, loptička, iný predmet). Chvíľu sa s ním hrá a aport mu vezme. Pomocník dáva psovi základné povely. Pes si musí nechať odobrať hračku, alebo potravu od inej osoby, nesmie prejavovať majetnícke sklony voči osobným veciam psovoda.

9. Zohranosť tímu.

Po celú dobu skúšok sa hodnotí spolupráca psa so psovodom. Psovod nesmie na psa používať hrubé správanie. Hodnotí sa komunikácia psovoda s klientom a radosť psa pri spolupráci so psovodom aj klientom.

Pri špeciálnych cvikoch bude vylučujúce agresívne správanie, extrémna bojzlivosť s neschopnosťou ďalšej spolupráce psa so psovodom.

C) POLOHOVACIA ČASŤ

1. Polohovanie.

V miestnosti je pripravená podložka, na ktorú si ľahne asistent. Psovod položí psa pozdĺžne k telu asistenta. Druhá poloha je pod nohami pomocníka. Pes musí vydržať ležať pri asistentovi po dobu 5 minút. Psovod musí asistenta usmerňovať. Hodnotí sa výdrž psa ležať dlhšiu dobu v kľude, príchod a ľahnutie si k asistentovi, navádzanie psa psovodom. Za polohovanie môže rozhodca udeliť maximálne 10 bodov.

D) VLASTNÁ PRÁCA

Psovod si doma pripraví jednu aktivitu so psom pre klienta s určitým handicapom, ktorý určia rozhodcovia počas odborných prednášok. V deň konania skúšok odovzdá popísanú danú aktivitu, jej ciele a pre akých klientov je určená. Prakticky predvedie jej vykonanie s pomocníkom, ktorý simuluje daného klienta. Za vlastnú prácu rozhodca udelí maximálne 20 bodov.

V. Hodnotenie

1. Prospel

Takto ohodnotený pes vo všetkých bodoch skúšky prejavoval ochotu spolupracovať, ochotne splnil všetky úlohy, neprejavoval bojzlivosť či agresivitu, či už voči ľuďom alebo zvieratám, mal radosť z kontaktu s človekom.

2. Prospel podmiennečne

Takto ohodnotený pes splnil všetky body skúšky s radosťou, avšak v niektorých bodoch prejavoval neistotu. Takto ohodnotený pes môže pracovať len v určitých zariadeniach, ktoré mu budú odporúčené vzhľadom na jednotlivé nedostatky.

3. Neprospel

Takto ohodnotený pes nemal záujem o kontakt s ľuďmi, prejavoval neochotu spolupracovať, bol nervózny, prejavoval známky neadekvátnej bojzlivosti alebo agresivity či už k ľuďom alebo zvieratám. V jednotlivých častiach skúšky (poslušnosť, špeciálne cviky, polohovanie a vlastná práca) získal menej ako 70 % bodov.

Každý pes, ktorý dosiahol hodnotenie **prospel** alebo **prospel podmiennečne** dostane doklad o zložení skúšky. Tento doklad oprávňuje psa využívať v praxi 3 roky od zloženia skúšky, avšak len so psovodom, s ktorým skúšku absolvoval.

VI. Zo skúšky sa vylučujú

- a. psy choré, podozrivé z nákazy,
- b. kotné alebo kojace suky,
- c. psy nebezpečné, agresívne a pod.

VII. Veterinárne predpisy

Všetci psy, ktorí sa zúčastnia skúšky, musia byť riadne očkovaní a odčervovaní. Musia mať veterinárne potvrdenie od veterinárneho lekára, nie staršie ako 5 dní, že nejavia známky žiadneho ochorenia.

VIII. Záverečné ustanovenia

- a. usporiadateľ skúšok neručí za prípadné ochorenie psov, úhyn, alebo stratu psa a neručí za škody, spôsobené psom počas skúšok,
- b. za škody spôsobené psom ručí psovod,
- c. pokyny, ktoré dáva psovodovi rozhodca alebo asistent, plní psovod dobrovoľne a na vlastné nebezpečenstvo,
- d. psovodovi, ktorý nepredloží veterinárne potvrdenie, nemusí byť dovolené skúšku absolvovať,

- e. skúšobný poriadok je zostavený tak, aby čo najlepšie preveril povahu psa a zohranosť tímu v praxi,
- f. usporiadateľ skúšok sa zaväzuje, že rozhodcovia budú posudzovať objektívne a nestranne, podľa svojho najlepšieho svedomia,
- g. po obdržaní protokolu o skúške psa a ústnom zdôvodnení bodových strát, môže psovod podať protest (kaucia je 20,- eur),
- h. skúšky je možné opakovať po 6 mesiacoch od poslednej skúšky.